

به نام آن که جان را فکرت آموخت
دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی اصفهان
دانشکده پرستاری و مامایی

گروه آموزشی

شناسنامه درس Course Syllabus

شماره درس: ۵۱۲۵۳۹

عنوان درس: کارآموزی مراقبت های پرستاری ویژه اعصاب و روان

دروس پیش نیاز: کلیه کارآموزی ها و دروس پیشین

نوع و تعداد واحد: ۱ واحد، عملی

نیمسال تحصیلی: اول سال ۱۴۰۴-۱۴۰۵

فراگیران (رشته، مقطع، ترم): کارشناسی ارشد ویژه پرستاری ترم ۳

محل کارآموزی: بیمارستان های الزهرا(س)،

زمان کارآموزی: از شنبه تا پنج شنبه

زمان حضور در دفتر کار: یکشنبه ها ۱۲-۱۰

مسئول درس: دکتر نصرالله علیمحمدی

Email: alimohammadi@nm.mui.ac.ir

شماره تماس: ۳۷۹۲۷۶۹۰

اساتید درس: دکتر نصرالله علیمحمدی (۳ روز) - دکتر شهلا محمدی (۷ روز)

شرح درس:

بخش مراقبت های ویژه (اعصاب) یکی از بخشهای ویژه بیمارستان است که بیماران مبتلا به بیماریهای داخلی اعصاب (سکته مغزی - خونریزی های مغزی - گیلن باره - استاتوس اپیلهپتیکوس - تشنج - عفونت های مننژیت و انسفالیت) و جراحی اعصاب (تروما - تومور - هیدرو سفالی - خونریزی ها و ناهنجاری های دستگاه عصبی) و.... جهت انجام درمان و مراقبت در آن بستری می گردند.

هدف کلی:

فراهم آوردن فرصت ها و یادگیری در جهت آشنایی با اصول مراقبت های ویژه در بیماران بیماراران شایع داخلی و جراحی اعصاب در راستای ارائه مراقبت های کل نگر به بیمار و خانواده

اهداف اختصاصی:

در پایان این دوره بالینی دانشجویان قادر خواهند بود تا با به کارگیری دانش تخصصی عمیق و صلاحیت های حرفه ای پنج گانه، مراقبت های پرستاری ویژه بیماران شایع داخلی و جراحی اعصاب به صورت کل نگر، مبتنی بر شواهد و چندتخصصی تحلیل، برنامه ریزی و ارزیابی کنند. این اهداف در راستای تقویت شایستگی های زیر تدوین شده اند:
نگرش و باور حرفه ای: تقویت همدلی، شفقت و تعهد پاسخ به ایمنی و بهزیستی بیمار یا اختلالا شایع داخلی و جراحی اعصاب.

حرفه‌ای‌گرایی: پایبندی به اصول اخلاقی، مسئولیتهای قانونی و استانداردهای ملی و بین‌المللی مراقبت اورژانسی. مهارتهای ارتباطی و بین‌فردی: برقراری ارتباط مؤثر با بیمار، خانواده و اعضای تیم درمانی چندتخصصی برای تصمیم‌گیری بهینه. عملکرد مبتنی بر شواهد: استفاده از یافته‌های پژوهشی و گایدلاین‌های روز در طراحی و اجرای مداخلات پرستاری. رهبری و مدیریت: مدیریت منابع و رهبری تیم در شرایط بحرانی و اورژانسی برای ارائه مراقبت بهینه در کمترین زمان. همچنین در پایان این دوره دانشجویان قادر خواهند بود

(حیطه مهارت)

کارآموزی مراقبت از بیماران اعصاب

- ✓ سطح هوشیاری بیماران را بر اساس معیارهای FOUR SCOR و GCS مورد پایش و ارزیابی قرار دهند.
- ✓ تسکین و بی‌قراری بیمار دچار کاهش سطح هوشیار را بر اساس معیار RASS مورد پایش و ارزیابی قرار دهند.
- ✓ معاینه کامل عصبی از بیماران با کاهش سطح هوشیاری (چشم - مردمک - حس و حرکت - و رفلکس‌های ساقه مغز) را بعمل آورند.
- ✓ مراقبت‌های قبل و بعد از اعمال جراحی سر و ستون فقرات فقرات را دانسته و انجام دهند.
- ✓ مراقبت‌های لازم از بیمار در حالت کاهش سطح هوشیار را بعمل آورند
- ✓ از بیمار کاهش هوشیار و تحت تهویه ترابی مراقبت لازم را بعمل آورند
- ✓ به کلیه نیازهای بیمار دچار کاهش سطح هوشیار (تغذیه - دفع - بهداشت - ایمنی - و...) توجه و برآورده نمایند.
- ✓ با بیماری‌های رایج بخش آشنا شده - داروهای مورد نیاز بیماران را شناخته - و مراقبت اختصاصی از بیماران را بعمل آورند
- ✓ آزمایشات بیمار (گازهای خونی - خون - ادرار - مایع مغزی نخاعی) را تفسیر نموده و آموزش‌های لازم در خصوص رژیم غذایی و رژیم دارویی را بر این اساس به بیمار ارائه نماید.
- ✓ فرآیند پرستاری شامل انجام ارزیابی پرستاری، تعیین تشخیص‌های رایج پرستاری، برنامه ریزی و ارایه مراقبت و انجام ارزیابی برای مشکلات بالینی ویژه بیماران با افت سطح هوشیاری در بخش‌های مراقبت ویژه اجرا نمایند.
- ✓ فرآیند پرستاری شامل انجام ارزیابی پرستاری، تعیین تشخیص‌های رایج پرستاری، برنامه ریزی و ارایه مراقبت و انجام ارزیابی برای مشکلات بالینی ویژه بیماران با افزایش فشار داخل جمجمه اجرا نمایند.
- ✓ فرآیند پرستاری شامل انجام ارزیابی پرستاری، تعیین تشخیص‌های رایج پرستاری، برنامه ریزی و ارایه مراقبت و انجام ارزیابی برای مشکلات بالینی قبل و بعد از جراحی مغز اجرا نمایند.
- ✓ فرآیند پرستاری شامل انجام ارزیابی پرستاری، تعیین تشخیص‌های رایج پرستاری، برنامه ریزی و ارایه مراقبت و انجام ارزیابی برای مشکلات بالینی ویژه بیماران با خونریزی‌های داخل جمجمه اجرا نمایند.
- ✓ فرآیند پرستاری شامل انجام ارزیابی پرستاری، تعیین تشخیص‌های رایج پرستاری، برنامه ریزی و ارایه مراقبت و انجام ارزیابی برای مشکلات بالینی ویژه بیماران با سگته مغزی اجرا نمایند.
- ✓ فرآیند پرستاری شامل انجام ارزیابی پرستاری، تعیین تشخیص‌های رایج پرستاری، برنامه ریزی و ارایه مراقبت و انجام ارزیابی برای مشکلات بالینی ویژه بیماران با تومور مغزی اجرا نمایند.

حیطه عاطفی (Affective Domain)

- ✓ در مواجهه با خانواده بیمار با شرایط حاد ، با آرامش و شفقت، اقدامات ارتباطی و آموزشی را به کار گیرد تا خانواده را در فرآیند تصمیم‌گیری برای اهدای عضو همراهی کند.
- ✓ دانشجو در شرایط تحلیل یک سناریوی بحرانی شامل همزمانی چندین بیمار و اولویت‌بندی مداخلات را بر اساس شدت وضعیت و اصول اخلاقی انجام دهد.
- ✓ در تمامی ارائه‌های کلاسی و گزارش‌های موردی، رفتاری مبتنی بر همدلی عمیق، صبر و شفافیت اطلاع‌رسانی از خود نشان دهد و به عنوان الگویی از رفتار حرفه‌ای شناخته شود.
- ✓ در هنگام کار گروهی برای ارائه سمینار یا حل یک گزارش موردی، نقش رهبری همکارانه را با مدیریت زمان و تفویض وظایف به درستی ایفا کند و محیطی مبتنی بر احترام متقابل ایجاد نماید.

شیوه کارآموزی:

در روز اول کارآموزی اهداف کارآموزی، طرح درس عملی و فرمهای ارزشیابی به دانشجویان ارائه و شرایط کار در بخش اورژانس/ بخش مراقبت ویژه در ای سی یو برای دانشجویان شرح داده خواهد شد. در روزهای بعدی دانشجویان براساس طرح درس عملی و بر اساس اهداف آموزشی موجود در لاگ بوک فعالیت می کنند.

وظایف فراگیران :

استفاده از پرونده بیماران، سیستم اطلاعات بیمارستان(HIS)، ابزار و تجهیزات موجود در بخش به منظور افزایش یادگیری تدوین برنامه مراقبتی از بیمار بستری در بخش حضور به موقع در کارآموزی رعایت اصول اخلاق حرفه ای در برخورد با بیماران و سایر ارائه دهندگان خدمات تلاش برای الگو بودن جهت دانشجویان دوره های کارشناسی از نظر علمی و رفتار حرفه ای ارایه به موقع تکالیف به استاد جهت بررسی و بازگزاری آن در سامانه نوید پس از تایید نهایی

تحويل پورت فولیو:

** دانشجو موظف است حداقل اجرای سه پروسیجر یا اقدام با نظارت استاد و دو پروسیجر توسط همکار آموزشی بخش را به صورت مدون ارائه نماید. و ارزشیابی وی بر اساس آن صورت می گیرد **ضمنا دانشجو موظف است دو بیمار(یک کیس داخلی و یک کیس جراحی) را بطور کامل بر اساس فرآیند پرستاری مورد برنامه ریزی، اجرا و ارزشیابی قرار داده و گزارش نماید **هر نوع مطالعه اضافی که در حین کار آموزی (در راندهای مربوطه) از طرف استاد مشخص می گردد، را دانشجو در پورت فلوئی خود قرار دهد.

*** بر اساس ارزشیابی های که صورت می گیرد به دانشجو تکرار پروسیجر یا اقدامات پرستاری پیشنهاد می گردد ، که وی موظف است پس از انجام گزارش آن را در پورت فولیو قرار دهد.

نحوه ارزشیابی دانشجو و بارم مربوط به هر ارزشیابی:

ردیف	فعالیت	نمره از ۲۰

۱	انجام تکالیف محوله در زمان مقرر	۵
۲	حضور بموقع در کارآموزی	۵
۳	انجام مراقبت های پرستاری بموقع / ومناسب از بیماران	۵
۴	امتحان پایان کارآموزی	۵

نکات قابل توجه:

در اجرای اولین بار انجام هر اقدامی یا پروسیجری، دانشجو مورد ارزشیابی واقع نمیگردد و صرفاً نظارت و راهنمایی می گردد. ولی با توجه به اینکه برنامه نظارت و راهنمایی بالین در سه مرحله قبل از اقدام، مرحله اقدام و مرحله بعد از اقدام انجام می گردد. ارزیابی در مراحل زیر صورت می گیرد:

** در مرحله اقدام، بر اساس چک لیست، نحوه اجرای پروسیجر یا اقدام پرستاری توسط استاد مربوطه یا پرستار همکار آموزشی در بخش ارزیابی و ثبت می گردد.

** در مرحله بعد از اقدام دانشجو با شرکت در نشست استاد با پرستار همکار بخش شرکت نموده و بر اساس تحلیل و تعبیر مشاهدات ثبت شده و اطلاعات جمع آوری شده توسط استاد، دانشجو موظف به برنامه ریزی، رفع مشکل و گزارش می گردد.

- تذکر: نظارت و راهنمایی می تواند توسط استاد، پرستار همکار آموزشی بخش اجرا گردد.

سیاستها و قوانین دوره:

۱. دانشجو قبل از شرکت در کارورزی باید کاملاً به مبحث تئوری مسلط باشد.
۲. در صورت غیبت در بخش، نمره کسر خواهد گردید و چنانچه غیبت دانشجو از یک روز بیشتر گردد طبق مقررات آموزشی عمل خواهد گردید
۳. دانشجو موظف است در ابتدای حضور در شیفت خود را به مسؤل شیفت معرفی و در پایان نیز با هماهنگی وی و کسب امضا بخش را ترک کند.
۴. دانشجو موظف است در صورت هر گونه نیاز احتمالی به تغییر شیفت با استاد مربوطه هماهنگی لازم را داشته باشد.
۵. آئین نامه رفتار و پوشش حرفه ای دانشجویان طبق شیوه نامه اجرائی موجود در سایت دانشکده پرستاری، قسمت معاونت آموزشی، اداره خدمات آموزشی، آیین نامه پوشش حرفه ای رعایت گردد.
۶. دانشجو قبل از شرکت در کارآموزی باید کاملاً به مبحث تئوری مسلط باشد.
۷. در صورت غیبت در بخش نمره کسر خواهد گردید و چنانچه غیبت دانشجو از یک روز بیشتر گردد علاوه بر لزوم جبران، طبق مقررات آموزشی عمل خواهد گردید.
۸. تذکر ۱: ساعات حضور در کارآموزی مطابق با ساعت شیفت های کاری صبح، از شنبه لغایت دو شنبه خواهد بود
۹. تذکر ۲: کارآموزی در ایام تعطیل با توجه به امکانات و نظر مدیران آموزشی دانشکده می تواند اجرا شود.
۱۰. تذکر ۳: از تمام ظرفیت های آموزشی و بالینی برای آموزش این دوره استفاده گردد.

منابع اصلی::

- (۱) هاریسون. اصول طب داخلی-بیماریهای مغز و اعصاب. ترجمه احمد یزینب، محقق حوریه؛ انتشارات رفیع: ۱۳۹۸
- (۲) سلطان زاده اکبر. بیماریهای مغز و اعصاب و عظام. انتشارات حیدری: ۱۳۹۷
- (۳) اسپلیتگرایان. نورواناتومی بالینی اسنل. ترجمه شیرازی، اسفندیاری، انتشارات رفیع: ۱۳۹۹
- (۴) سوزان، ام، برنز. ضروریات پرستاری مراقبت ویژه. ترجمه آتش زاده و همکاران، ناشر جامعه نگر: سال ۱۴۰۱
- (۵) شاملو، احمد. فوریتهای روانپزشکی بر اساس DSM-5. تهران؛ انتشارات ارجمند: ۱۳۹۶
- (۶) عسگری قربان "نورولوژی بالینی امینوف" انتشارات اندیشه رفیع، ۱۳۹۵
1. Hickes, joenne" The clinical practice of nurological and neurosurgical nursing"
2. Lippincot.2020
3. Patricia gone moton" critical care nursing A Holistic Approch" Wolters
4. kluwers.2018
5. ۵
6. Lynne Telan, goseph Davie, Li, daUrden, MaryLough" Critical Care Nursing:

منابع پیشنهادی برای مطالعه بیشتر:

1. Diagnosis AND Management: Quick Critical Care Reference" Mosby Edition:
2. ۲nd: 2014
3. Sadock bJ. Kaplan and Sadock synopsis of psychiatry: behavioral sciencea
4. clinical psychiatry. Tehran: shahre Ab; 2021
5. Koushan M, Vagheii S. Psychiatric nursing, Mental health 2. 5ed. Tehran; ishe Rafi: 2019

اهداف رفتاری مورد انتظار در بخش ICU

اهداف رفتاری	تاریخ
آشنایی با قوانین و استانداردهای بخش مراقبت ویژه	روز اول
معاینه کامل عصبی	روز دوم
آشنایی با آزمایشات و پاراکلینیک های اختصاصی اعصاب	روز سوم
اجرای فرآیند پرستاری شامل انجام ارزیابی پرستاری، تعیین تشخیص های رایج پرستاری، برنامه ریزی و ارایه مراقبت و انجام ارزیابی برای مشکلات بالینی ویژه بیماران با افت سطح هوشیاری در بخش های مراقبت ویژه	روز چهارم
اجرای فرآیند پرستاری شامل انجام ارزیابی پرستاری، تعیین تشخیص های رایج پرستاری، برنامه ریزی و ارایه مراقبت و انجام ارزیابی برای مشکلات بالینی ویژه بیماران با افزایش فشار داخل جمجمه	روز پنجم

روز ششم	اجرای فرآیند پرستاری شامل انجام ارزیابی پرستاری، تعیین تشخیص های رایج پرستاری، برنامه ریزی و ارایه مراقبت و انجام ارزیابی برای مشکلات بالینی قبل و بعد از جراحی مغز
روز هفتم	اجرای فرآیند پرستاری شامل انجام ارزیابی پرستاری، تعیین تشخیص های رایج پرستاری، برنامه ریزی و ارایه مراقبت و انجام ارزیابی برای مشکلات بالینی ویژه بیماران با خونریزی های داخل جمجمه
روز هشتم	اجرای فرآیند پرستاری شامل انجام ارزیابی پرستاری، تعیین تشخیص های رایج پرستاری، برنامه ریزی و ارایه مراقبت و انجام ارزیابی برای مشکلات بالینی ویژه مبتلایان به صدمات به سر و نخاع
روز نهم	اجرای فرآیند پرستاری شامل انجام ارزیابی پرستاری، تعیین تشخیص های رایج پرستاری، برنامه ریزی و ارایه مراقبت و انجام ارزیابی برای مشکلات بالینی ویژه بیماران با سکته مغزی
روز دهم	اجرای فرآیند پرستاری شامل انجام ارزیابی پرستاری، تعیین تشخیص های رایج پرستاری، برنامه ریزی و ارایه مراقبت و انجام ارزیابی برای مشکلات بالینی ویژه بیماران با تومور مغزی

شرح و سطح فعالیت های کارآموزی در ارزیابی کلینیکی و پاراکلینیکی اختصاصی اعصاب

سطح فعالیت				شرح فعالیت	
مستقل	با نظارت	با کمک	مشاهده گر	عنوان فعالیت	ردیف
				پایش سطح هوشیاری بر اساس دو معیار گلاسکو ¹ و Four Score	1.
				ارزیابی اعصاب کرانیال	2.
				ارزیابی عملکرد ساقه مغز	3.
				تفسیر تغییرات علائم حیاتی در اختلالات عصبی	4.
				تفسیر معیارهای نورولوژیک در تعیین مرگ مغزی	5.
				به کارگیری ابزارهای رایج کنترل درد در بخش ویژه behavioral pain assessment tool (FLACC) Non-Verbal Pain Scale (NVPS)	6.

¹ Glasgow Coma Scale

				Critical Pain Observation Tool(CPOT)	
				پایش فشار داخل بطن‌های مجامه	7.
				بررسی شدت و پیش‌آگهی بیماری: APACHEE ,SOFA	8.
				آشنایی با پانکچر کمر	9.
				تفسیر اولتراسوند داپلر ترانس کرانیال	10.
				تفسیر آنژیوگرافی مغز	11.
				تفسیر سی‌تی اسکن مغز	12.
				تفسیر MRI مغز و نخاع	13.
				تفسیر الکتروانسفالوگرافی	14.
				پایش صرع	15.